

Die uw jeugd vernieuwt als die van een arend

De Reformatie

Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven

De wet: graag zo en niet anders!

S. de Jong ■

In dit nummer

<i>Kerkelijk leven</i> - S. de Jong De wet: graag zo en niet anders	309
<i>Meditatief</i> - A.M. de Hullu Nog 60 dagen...	313
<i>Wandelen met God</i> - B. Luiten Zonde als olievlek	314
<i>Achtergronden</i> - W.H. Rose Verder met het Evangelie van Jezus Christus (2)	316
<i>Van binnen naar buiten</i> - Th. Meedendorp Missionair gemeente zijn kan niet zonder geestelijke vernieuwing	319
<i>Zwolse zaken (17)</i> - S.W.P. Verkade Indrukken van een synodelid	322
<i>Kerk Wereldwijd</i> Slotverklaring Europese Conferentie van Gereformeerde Kerken, Soest 2008	324

In diverse kerken wordt de wet zoals die weergegeven staat in Ex. 20 en Deut. 5 gelezen in nieuwtestamentisch perspectief.

Daar zijn verschillende versies van in omloop.

De wet in nieuwtestamentisch perspectief

Bij wijze van voorbeeld noem ik er twee:

Versie 1 (ds. Cor van der Leest)

Nieuwtestamentisch vertaald zegt God via de Tien

Geboden tegen ons:

Ik heb jullie door Christus bevrijd uit de macht van de zonde. Raak die vrijheid niet kwijt;

daarom houd Ik jullie voor:

1. Vertrouw vóór alles op Mij. Niets of niemand van deze wereld, die Ik geschapen heb, mag je vereren als een god; erken Mij als de enige echte God.
2. Maak geen voorstellingen van Mij buiten Christus om. Volg Hem als de enige en betrouwbare weg naar Mij, jullie Vader.
3. Geef Mij de eer die Mij toekomt, door je gedachten, woorden en daden; leef dus gericht op Mij en kom uit voor je verbondenheid met Christus.
4. Wees geen slaaf van je werk. Trek tijd uit voor je band met Mij en met elkaar, voor rust en genieten - vooral op de dag die herinnert aan Christus' opstaan uit de dood.
5. Ga respectvol om met je vader en moeder, die Ik je gegeven heb voor je welzijn. Heb hart voor je kinderen zodat ze krijgen wat ze nodig hebben om te bloeien als kinderen van Mij.

6. Doe je naasten niet tekort, want ook die zijn door Mij gemaakt en ook hun gun Ik graag het goede. Heb je naasten daarom lief, even vanzelfsprekend als je jezelf liefhebt.
7. Verlaag een ander nooit tot lustobject maar waardeer die als een mens van Mij. Houd je huwelijk hoog door elkaar lief te hebben en trouw te blijven. Laat op deze manier merken dat Christus' Geest in je woont.
8. Laat je niet leiden door hebzucht. Besef dat je alles wat je hebt van Mij hebt gekregen. Ga daarom zorgvuldig om met mijn schepping en behandel mijn mensen zoals jij door hen behandeld wil worden.
9. Wees betrouwbaar in je spreken, zodat iedereen op je aankan. Wees uit op de waarheid en kom op voor de goede naam van de ander, zoals ook Christus in jouw voordeel pleit.
10. Wees tevreden met wat Ik je geef en gun anderen wat Ik hun gegeven heb. Houd je met hart en ziel aan mijn geboden en wees een echte volgeling van Christus.
Zo wil Ik jullie in vrijheid laten leven, verbonden met Mij.

Versie 2 (prof. dr. C.J. de Ruijter)

Ik ben de Heer je God.

Ik heb je bevrijd uit de slavernij van de zonde.

Ik heb je vrijgekocht van de duivel.

Ik wil jouw God zijn.

1. Ga niet naar een ander; Ik heb je lief.
2. Eer mij niet op jouw manier; Mijn manier geeft vrijheid.
3. Misbruik mijn naam niet; Mijn naam redt jouw leven.
4. Gebruik mijn dag goed; Dit is de dag van ons samen.
5. Respecteer je vader en moeder; Door hen leer je mij kennen.
6. Kom niet aan het leven van een ander; Ik bescherm het jouwe toch ook.
7. Bewaar het geheim van man en vrouw; Ik maak hen één in mij.
8. Neem niet wat van een a(A)nder is; Ik zorg toch voor je.
9. Wees trouw in wat je zegt; Zo heb je mij ook leren kennen.
10. Wees niet jaloers; Ik vervul het verlangen van je hart.

Twee verschillende versies van de wet in nieuwtestamenteel perspectief. En er zijn er nog wel meer. Ik herinner me dat ds. H. de Jong in *Opbouw* ooit eens een heeft geschreven, ds. Bas Luiten en dr. Erik de Boer hebben in *De Reformatie* een gepubliceerd, ooit heeft ds. J. Buskes een versie geschreven, ds. Jan Boersma heeft er een op zijn site staan en er zullen er ongetwijfeld nog wel meer zijn.

Versies die verschillend zijn, maar gelijk zijn in de nieuwtestamenteel belichting.

In de praktijk blijkt hier heel verschillend mee te worden omgegaan.

In sommige kerken gebeurt het geregeld dat de wet in nieuwtestamenteel perspectief wordt voorgelezen.

Andere kerken lezen standaard de versie in Ex. 20/Deut. 5.

Er zijn scribenten die het zo nu en dan goed vinden.

Er zijn ook scribenten die vinden dat het niet anders mag dan zoals in Ex. 20/Deut. 5.

Ikzelf heb een nog weer iets andere mening: ik vind dat de wet eigenlijk elke zondag in nieuwtestamenteel perspectief zou horen te worden gelezen.

Er zijn volgens mij verschillende redenen die daarvoor pleiten.

Wablief?

De wet zoals die luidt in Ex. 20/Deut. 5 klinkt trouwe kerkgangers bekend in de oren. Ze begrijpen de achtergrond, vullen in en aan en kunnen het plaatsen.

Maar als je nu geen trouwe kerkganger bent?

Als je nu een (graag geziene?) gast bent?

Ik heb eens geprobeerd met zijn of haar oren naar de wet te luisteren.

En (fictieve) reacties te noteren:

Slavernij? Wat bedoelt die man. Dat is toch afgeschaft. Daar zullen ze hier in de kerk toch niet vóór zijn?

'Boven in de hemel, beneden op de aarde en in het water onder aarde' ...dat is toch een compleet verouderd wereldbeeld?

Neerknielen voor beelden? Doen ze dat hier dan?

Wat bedoelt hij met 'derde en vierde geslacht'?

Sabbat? Wablief? Ik ben per ongeluk toch niet in een synagoge terecht gekomen?

Uw slaven en slavinnen... toe maar.'

Zijn rund of zijn ezel... ik weet dat op de kinderboerderij een ezel staat, maar daar zal ik mijn zinnen niet zo gauw op zetten. Ook niet op een rund trouwens.

Natuurlijk is dit wat overtrokken. Maar er zit wel een kern van waarheid in.

Voor buitenstaanders is veel wat in de wet zoals die vanuit het Oude Testament (niet alleen daarin trouwens) naar ons toekomt onduidelijk en onbegrijpelijk.

Dat moet je als kerk toch niet willen?

Je wilt toch gastvrij zijn?

En begrijpelijk?

Wie hierover meer wil lezen, kan goed terecht bij het boek 'Jezus als Heer in een plat land' en 'De werkers van het laatste uur' van Stefan Paas.

Ik volsta met een paar citaten eruit:

Het is mijn hartstochtelijk verlangen dat Nederlanders van de eenentwintigste eeuw Christus mogen gaan zien als Eén van hen, als het ware lopend langs de Hollandse dijken en rijdend over onze snelwegen. (27)

Als we enigszins effectief zending willen bedrijven in de cultuur van niet-kerkelijke Nederlanders, zullen we deze mensen moeten leren kennen. Alleen zo kunnen we hun taal leren, hun gewoonten, hun tradities, hun gevoeligheden en dergelijke. En alleen zo kunnen we het evangelie verwoorden en uitleven in hun 'taal'. (53)

Een van de redenen dat het christendom in Nederland meer en meer in de marge wordt gedrukt, ligt volgens mij hier: dat het te weinig eenentwintigste-eeuws Nederlands is. Meer en meer wordt het geassocieerd met een vergane tijd...(100)

Wat voor ons ook bijzonder leerzaam is, is dat Paulus het probleem bij de gemeente legt en niet bij de ongelovige of toehoorder. De gemeente moet haar taalgebruik aanpassen. Wat staat dit in schril contrast met veelgehoorde uitspraken als: 'Wanneer ongelovigen werkelijk belangstelling hebben, dan doen ze hun best wel om het te begrijpen. Je moet je toch overal aanpassen? (122)

Het is moeilijk te overschatten hoe 'gegettoiseerd' onze prediking en erediensten zijn. Het is normaal om allerlei uitspraken te doen die overtuigend lijken voor ons, maar zijn gebaseerd op tal van premissen die de seculiere mens niet deelt. Het is normaal om allerlei verwijzingen te doen, daarbij termen en frasen gebruikend die niets betekenen buiten onze christelijke subgroep.(257)

Boven Oudtestamentisch Peil

Dat je als kerk begrijpelijk en verstaanbaar moet zijn, is voor mij echter niet het belangrijkste argument om consequent de wet nieuwtestamentisch te willen laten lezen.

Ik denk dat je als gemeente van Christus onder je niveau leeft als je mensen die leven in de nieuwtestamentische bedeling nog de wet à la Ex. 20/Deut. 5 voorhoudt.

Deze wet is via Mozes aan het volk Israël gegeven. Het volk had zich daaraan te houden. Zoals Mozes' opvolger Jozua zei: *En houd je vóór alles vastberaden en standvastig aan de wet waarin mijn dienaar Mozes je heeft onderwezen. Houd je daar altijd aan en wijk er op geen enkele manier van af, opdat je in alles wat je doet zult slagen* (Joz. 1:7).

Het lukte Israël niet om zich aan Gods wetten te houden. Nehemia die klaagde: *Onze koningen, onze vorsten, onze priesters en onze voorouders hielden zich niet aan uw wet. Ze sloegen geen acht op de geboden en voorschriften die u hun gegeven hebt* (Neh. 9:34).

Er moest wat gebeuren!

Er moest wat veranderen!

God stuurde zijn Zoon.

Waar toe de wet niet in staat was, machteloos als hij was door de menselijke natuur, dat heeft God tot stand gebracht. Vanwege de zonde heeft hij zijn eigen Zoon als mens in dit zondige bestaan gestuurd; zo heeft hij in dit bestaan met de zonde afgerekend, opdat in ons wordt volbracht wat de wet van ons eist. Ons leven wordt immers niet langer beheerst door onze eigen natuur, maar door de Geest (Rom. 8:3-4).

God gaf een nieuwe bedeling.

Een bedeling waarin...

Hij zijn wet in ons binnenste legt en hem in ons hart schrijft (Jer. 31:33) *...wij niet meer de oude orde van de wet dienen, maar de nieuwe orde van de Geest* (Rom. 7:6)

Daarmee heeft de wet niet afgedaan: zij is - nieuwtestamentisch - vervuld, verdiept, ingekleurd.

De wet à la Ex. 20/Deut. 5 voorhouden, betekent m.i. dan ook dat je als christelijke kerk een leven voorhoudt 'Onder Nieuwtestamentisch Peil'.

Onder Nieuwtestamentisch Peil

Het is Jezus zelf die ons erop gewezen heeft om niet Onder Nieuwtestamentisch Peil te leven.

In zijn beroemde Bergrede hield Hij de schare mensen voor: *Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk gezegd is: 'Pleeg geen moord' en 'Pleeg geen overspel'* (Mt. 5:21,27). Maar Jezus stelt daar iets anders voor in de plaats. In de grondtekst staat het onderwerp 'ego' vooraan de zin, wat wijst op nadruk en het wordt gevolgd door het woordje 'de', wat een tegenstelling inluidt die helaas in de NBV minder goed uit de verf komt: *Destijds is gezegd... maar ik zeg jullie: ieder die in woede tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden en iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd*.

Als wij niet iets van die diepte laten doorklinken, doen wij dan in feite niet precies het omgekeerde als wat Jezus zegt? Wij zeggen, 'Jezus zei: *ieder die in woede tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden en iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd, maar wij zeggen: Pleeg geen moord en Pleeg geen overspel.*'

Ook het feit dat de nieuwtestamentische bedeling de bedeling van de Geest is, wordt op deze manier naar mijn mening te weinig verdisconteerd.

Het verschil tussen de wet in het Oude Testament en de wet in het Nieuwe Testament wordt gemaakt door de heilige Geest.

Het is Paulus die ons met name in zijn brief aan de christelijke gemeente in Rome dat op meer dan een plaats duidelijk maakt:

We waren aan de wet geketend, maar nu zijn we bevrijd; we zijn dood voor de wet, zodat we niet meer de oude orde van de wet dienen, maar de nieuwe orde van de Geest (Rom. 7:6).

Opdat in ons wordt volbracht wat de wet van ons eist. Ons leven wordt immers niet langer beheerst door onze eigen natuur, maar door de Geest. (Rom. 8:4).

Hij heeft ons geschikt gemaakt om het nieuwe verbond te dienen: niet het verbond van een geschreven wet, maar dat van zijn Geest. Want de letter doodt, maar de Geest maakt levend (Rom. 8:9).

De Geest van God vernieuwt - van binnenuit - ons leven. Hij maakt ons 'gewillig' om naar Gods wet te leven (D.L.). Dat is anders dan in de oudtestamentische bedeling. Iets wat je ook qua formulering zou moeten laten doorklinken en kunnen horen.

De wet van God in nieuwtestamentisch perspectief

Hieronder volgt de wet in nieuwtestamentisch perspectief zoals ik parallel aan tien catechismuspreken over de Tien Geboden heb geformuleerd.

Ik zou zeggen: lees hem eens en denk er over na. Voor constructieve op- en aanmerkingen houd ik me aanbevolen: siedsdejong@home.nl

Christus is je grote Bevrijder! (Hebr. 2,15,9;15) Hij heeft je met zijn bloed gekocht en vrijgemaakt van de wet van de zonde en de dood (H.C. zd. 32; Rom. 8,2). Ook geeft Hij jou zijn Heilige Geest. (Joh. 14,16-7; H.C. zd. 20) Elke dag is Hij bezig om jouw leven te vernieuwen en je naar het beeld van God om te vormen (2 Kor. 3,18; Kol. 3,10; H.C. zd. 4,32; Doopformulier).

1. Gods Geest brengt je zo ver dat je niets liever wil dan Hem in het middelpunt van je leven zetten (Deut. 6,5-9; Mt. 6,19-21; H.C. zd. 33, 34, 47); Hem lief hebben met een liefde die sterker is dan die voor het liefste wat je hebt (Mt. 10,37; Joh. 12,25). Alles wat je liefde voor God afzwakt of bedreigt, doe je graag afstand van. (Mt. 7, 21-22; 10,29-30).
2. Je wilt - christen als je bent - niet met een zelfbedachte of door je ouders, gewoonte of de traditie overgedragen beeld van God leven (Deut. 4,23-29; Mark. 7,1-9; NGB. art.7). Je onderhoudt een relatie met God zoals Hij is en je gunt dat je kinderen, klein- en achterkleinkinderen die jou met een verkeerd godsbeeld zomaar volgen ook van harte (Deut. 4,1-9; 2 Kon. 17,36-41; Lk. 18,16; Doopformulier). Je neemt alle tijd en gelegenheid om met hen, voor jezelf en met je broers en zussen met Gods Woord bezig te zijn (Ps. 130,5; Hnd. 17,11; 2 Tim. 3,14-16; 1 Pt. 2,1-3).
3. In je denken over en omgaan met God ben je vol van ontzag en eerbied voor Hem (Job 15,4; Mal. 1,6; Hebr. 12,28) Je betreft God bij alles in je leven, je wilt zijn naam niet tekort doen en je kunt er niet over zwijgen als dat wel gebeurt (Ps. 115,1; Jes. 26,13; Hnd. 21,13). Omdat het Gods schepping is, leef je milieubewust en ben je zuinig op de natuur. (Ps. 8,9; Ezech. 17,24; Rom. 1,20). Met alles wat je hebt God enthousiast te

- loven en te prijzen?... het heeft je hart! (1 Kron. 13,8; Ps. 44,8; 63,4).
4. Geleid door de Geest werk je niet alsof dat alles voor je is. Je geniet met je gezin van de rust(dag) die Christus jullie geeft. Je neemt samen trouw deel aan de feestelijke kerkdiensten van de gemeente waar de HEER jullie een plek heeft gegeven (Luk. 4,16; Hebr. 10,25) om samen je onder zijn woord te scharen, de sacramenten te gebruiken, Hem te loven en te prijzen, tot Hem te bidden en je liefde voor de medemens concreet vorm te geven (Ps. 26,12; Ps. 95,1; 2 Tim. 3,17) totdat de grote dag komt die feest-voor-altijd inluidt (Hebr. 4,9; Openb. 21,1-4).
 5. Van zijn kinderen ziet God graag dat ze hun ouders eren: hen hoogachten, liefhebben, en ook rekening houden met hun zwakke kanten, wat niet betekent dat je iets hoeft te doen wat God niet wil (Kol. 3,20; Spr. 1,8; Ef. 6,1).
Van ouders ziet God graag dat zij hun kinderen als zijn kinderen zien en behandelen, hen bewust christelijk vormen en laten vormen (Ef. 6,4; Spr. 13,4; Deut. 6,7).
Van ons allemaal ziet God graag dat we mensen met gezag - de overheid, politie, burgemeester en wethouders, een kerkenraad, mensen in het onderwijs respecteren en gehoorzamen (1 Pt. 2,17; Hebr. 13,17; Hnd. 23,5). Zo'n houding wil God ook belonen omdat Hij het is die het gezag aan die mensen geeft (Rom. 13,1-7; Ti. 3,1; Mt. 22,21).
 6. Leven uit de Geest betekent dat je je medemens - van welk ras ook, van welke leeftijd ook, van welke ligging ook, niet kwetst of haat, laat staan vermoordt (Spr. 29,10; Luk. 6,27; 1 Joh. 2,10) maar hem of haar met woord en daad met alle mogelijke liefde tegemoet treedt (Mt. 5,38.43; 1 Joh. 3,18; 4,21) God heeft ieder mens namelijk naar zijn evenbeeld gemaakt (Gen. 9,5; Jak. 3,9)
 7. Als volgeling van Jezus zie je liefde en seksualiteit als prachtige cadeaus van God waarbij de lichamelijke eenwording binnen de bescherming van het huwelijk mag worden genoten (Hoogl. 4,12; 6,3,11; Ef. 5,32). Je ziet het huwelijk als een instelling van God en doet alles wat daar afbreuk aan kan doen - van verkeerde beelden en gedachten tot het plegen van overspel - veruit je buurt weg (Spr. 5,15; 7,5-27; Mt. 5,28).
 8. God wil dat je zowel wat je inkomen als je uitgaven betreft je als een waardig christen gedraagt. Dat wil zeggen: je steelt, fraudeert of bedriegt niet (Spr. 23,4; Pred. 5,10; Lk. 8,14; Jk. 5,2). Daarnaast houd je je eerlijk verdiende geld niet alleen voor jezelf maar draagt - niet alleen in woord maar ook met de daad - je steentje bij aan het kerkelijke leven en helpt royaal je behoeftige medemens (Deut. 15,11; Jak. 2,14; Lk. 10,25-37).
 9. Als christen let je heel goed op je woorden. Je liegt niet. Je roddelt niet, je veroordeelt iemand niet zonder beide kanten van een verhaal te hebben gehoord en gewogen (Spr. 10,18; 17,4; 20,3,19; 24,23-25). Daartegenover wil je je mond juist positief gebruiken: opbeurend, stimulerend, opbouwend-kritisch, de eenheid in Christus zoekend (Spr. 12,25; 15,30; 16,24; 25,11).
 10. Wie vervuld is van de Geest stelt ook zijn denkwereld onder censuur: alles wat in je gedachten tegen Gods wil ingaat, wil je nooit meer in je op laten komen. Je wilt God en je naaste volmaakt dienen (1 Kron. 28,9; Ps. 139,23; Pred. 10,20; Rom. 12,3). Met het oog daarop bid je zonder ophouden om de genade van de heilige Geest, om steeds meer naar het beeld van God vernieuwd te worden, totdat je na dit leven de volmaaktheid zult ontvangen (Joh. 15,16; Gal. 5,13-21; Ef. 6,18; Jak. 4,2)

Ds. Sieds de Jong is predikant van de Gereformeerde Kerk te Assen-Kloosterveen.

HOOFDREDACTEUR:

Prof. dr. A.L.Th. de Bruijze

OVERIGE REDACTIELEDEN:

Dr. E.A. de Boer, Prof. dr. S. Griffioen, Prof. dr. G. Kwakkel, Drs. B. Luiten, coördinator 'Kerkelijk leven' en 'Wandelen met God', Dr. J.H.F. Schaeffer, J. Westert, coördinator 'Samenleving'.

MEDEWERKERS:

J.J.D. Baas, coördinator 'Opvoeding en onderwijs', J.M. de Jong, rubriek 'Kunst', Ds. G. Riemer, coördinator 'Van binnen naar buiten', Dr. J. Smelik, rubriek 'Kerk en muziek', Drs. H. Veldman, rubriek 'Kort historisch'.

BESTUURSLEDEN STICHTING

DE REFORMATIE:

A. Verhoeff (voorzitter),
Drs. B. Bos (secretaris),
F.H. Haveman (penningmeester)

BLADMANAGEMENT:

Mevrouw M.T. Kremer
Scholma Druk bv, Postbus 7
9780 AA Bedum, tel. 050 3013636
Alle stukken voor de redactie bij voorkeur per E-mail: reformatie@scholma.nl, ingeval per post via bovengenoemde postbus.
Uitgever: Print Media bv, Bedum
Technische realisatie:
Scholma Druk bv. Bedum

ADMINISTRATIE EN

ADVERTENTIES:

Scholma Druk, postbus 7,
9780 AA Bedum.
Telefoon: 050 - 3653537.
Fax: 050 - 3012732
(o.v.v. Reformatie).
E-mail: reformatie@scholma.nl
Aanlevering advertenties in overleg.
ING Bank: 66.30.92.620

ABONNEMENTSPRIJZEN:

€ 49,95 per jaar
studenten € 19,50;
buitenland € 130,00
- abonnementsjaar loopt van
1 januari t/m 31 december

- opzegging van het abonnement dient 1 maand voor aanvang van het nieuwe abonnementsjaar schriftelijk of per e-mail te geschieden (voor 1 december)

De Reformatie is op Daisy cd-rom verkrijgbaar bij de Chr. Blindenbibliotheek voor blinden en slechtzienden.
Tel. (0341) 565499.

ADVERTENTIES (acquisitie en verkoop):

J. Hoogenboom, tel. 050-4091204,
fax 050-4091252
e-mail: info@hoogenboom-communicatie.nl
Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is het niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen.

Web: www.dereformatie.nl
ISSN 0165-5191

Nog 60 dagen...

...toen de zon opkwam verschroeide het jonge groen, en omdat het geen wortel had droogde het uit.

Marcus 4:6

A.M. de Hullu ■

Brandende verwenners

Op een zonnige dag word je soms verwend door die heerlijke zonnestralen. Het voorjaar komt dichterbij. Hier in Nederland denk je nog niet aan jong groen dat verschroeid wordt door de brandende zon. Maar in het Middellandse Zeegebied kan de zon al branden op de jonge sprietjes van het vroege graan wat rond Pasen geoogst wordt. Daar ontstond de gewoonte om in februari de gelijkenis van het zaad in de akker te lezen. Zestig dagen voor Pasen. In de weken vóór de vastentijd werden verschillende bijbelgedeelten over de brandende zon gelezen in de kerk.

Jezus laat ons in de gelijkenis jonge plantjes zien die snel opgroeien. De zon lijkt ze goed te doen. Maar al gauw blijkt dat ze de krachtige stralen niet verdragen. Ze verschroeien en drogen uit. Jezus legt later uit dat hij bij die zonnestralen aan beproeving en vervolging denkt. Het kan een warmte zijn waar je je eerst lekker bij voelt. Denk aan de beproeving van onze materialistische cultuur. Het voelt goed en je dankt God ervoor. Maar gaandeweg ga je van God vervreemden. Het wordt een beproeving voor je.

Vervolging maken wij niet op dezelfde manier mee als Jezus' eerste volgelingen. Maar ook in onze tijd zijn er vormen van verdrukking: er zijn mensen die het bespottelijk vinden dat je in God gelooft en die dat ook laten merken. Je loopt soms inkomsten mis als je als volgeling van Jezus leeft. Je hebt soms het gevoel er erg veel voor over te moeten hebben. Houd je het nog vol?

Onontkoombaar?

In de gelijkenis laat Jezus ons jonge plantjes zien die het niet vol houden. Onder de brandende zon van beproeving en vervolging bezwijkt hun geloof. Maar als we rondkijken op de akker die de Heer voor ons tekent, zien we ook andere planten die de brandende zon weerstaan. Het is dus mogelijk. Aan vervolging en beproeving kun je niet ontkomen. Als gelovige maak je dingen mee die je geloof op de proef stellen. Je komt voor vragen te staan waarop je geen antwoordt hebt. En wie Jezus liefheeft, kan de haat van de wereld niet ontlopen. Wie achter Jezus aan gaat moet zijn kruis op zich nemen.

Maar de akker die Jezus tekent, laat zien dat je er wel aan kunt ontkomen dat je door dat alles ten onder gaat. Andere planten houden het vol onder dezelfde zon. Hoe?

Wortel

De kracht zit in de wortel. Laat het evangelie van het koninkrijk in je wortelen. Dat geeft je de weerstand die je nodig hebt. Probeer je dat beeld van die wortel zo intens mogelijk voor te stellen. Het zaad van het evangelie is in je hart gezaaid. Je kent Jezus, zijn Vader, zijn koninkrijk, zijn wil. Laat dat, zoals een plant zijn wortels in de grond uitspreidt, je leven beheersen. Al je organen en ledematen, alles wat je bent en doet. Het kennen van God, zijn Zoon, en rijk heeft grote prioriteit, wil je het in deze wereld volhouden. Dat geeft je uitzicht op een wereld die je echt warm maakt. Het geeft je vertrouwen op Gods zorg en bescherming. En moed om tegen de stroom in te roeien.

Ds. Harrie de Hullu is predikant van de Gereformeerde Kerk te Apeldoorn-Zuid.

Zonde als olievlek

wandelen met God

**'Iemand kan onmogelijk God liefhebben
als hij de ander niet liefheeft.' (1Joh. 4:20)**

B. Luiten ■

De ene gemeenschap raakt aan de andere. Je gemeenschap met de Heer kan een zegen zijn voor je verkering en je huwelijk op aarde. Maar andersom kan een foute gemeenschap op aarde je relatie met de Heer bederven. Zo was de conclusie vorige week.

Maar dat geldt ook breder, want er is sprake van meer 'gemeenschap' dan alleen tussen man en vrouw. Tenminste valt ook te denken aan de gemeente, de kerk, die wij graag aanduiden als 'gemeenschap der heiligen'. Vervolgens is ook de samenleving een vorm van 'gemeenschap'. Hoe je relatie is met de Heer, zal in al je andere relaties doorwerken. En andersom.

Samenhang 1

Een voorbeeld. In de tijd van de profeet Amos had God een aanklacht tegen zijn volk. Want mensen hadden beelden van God gemaakt. Ze hadden de levende omgang met de Heer doen stollen in hun eigen voorstellingen. Ze zagen God niet meer zoals Hij is. Zo verdween het ontzag en de toewijding. Godsdienst werd een cultuur. We lezen van mensen die leefden om te feesten, van dames die rondhingen op hun divans, om wijn te drinken en te leven in overdaad. En intussen speelden ze op de harp, ze dachten te zingen als David zelf (Amos 6:4-7). Gods verontwaardiging hierover is groot.

Hierom zou het volk in ballingschap gaan. Want in hun hart waren de mensen al vertrokken uit de echte omgang met de Heer.

Tegelijkertijd moest Amos aan het licht brengen, hoe de kinderen van de Allerhoogste met elkaar omgingen. Ze verdrongen en benadeelden elkaar, ze verkochten de armen voor een paar sandalen, een zoon en een vader sliepen bij hetzelfde meisje en nazireeërs werden gedwongen wijn te drinken (zie o.a. 1:6-12). Schandalig!

Maar let dan vooral op de samenhang. De aanklacht was niet zozeer dat ze Gods wet hadden overtreden, maar ging veel dieper: ze hadden geen besef van God en van zijn genade! *De gemeenschap met God sloeg nergens meer op, wat levensgroot zijn doorwerking had in de negatieve omgang met elkaar.* Men had geen oog voor God, geen besef meer van zijn onverdiende

liefde. Daarmee hield ook de naastenliefde op. Wat het hart niet binnenkomt, kan er immers ook niet uitkomen.

Samenhang 2

Een ander voorbeeld. Jezus verweet de Fari-zeëën, dat zij blind waren. Al konden ze nog zo goed lezen en de Schriften bestuderen, ze waren blind voor wat er werkelijk staat (Mat. 23:23-24). Zo gingen ze bijv. met de wet om. Het geven van tienden was een belangrijk gebod, ze pasten het toe op munt, dille en komijn, een bosje soepgroente. Maar aan het grote kader van de wet, de bevrijding die God schenkt, kwamen ze helemaal niet toe. In hun hart was geen vrijheid, als van een *kind*, maar de gezindheid van een *knecht* die wil verdienen én door die verdiensten recht denkt te hebben op loon (Mat. 20:12; Luk. 15:29). Ten diepste was genade hun vreemd. Daardoor kwamen ze steeds in aanvaring met Jezus, de genade van God in levende lijve.

Tegelijkertijd lezen we over hen, dat zij op het volk onmogelijke lasten legden (Mat. 23:4). Ze maakten van iedereen knechten, en keken op de mensen neer. Ontluisterend voor de leiders was hun visie op de gewone man. Onderling konden ze het hebben over '...de massa die de wet niet kent, vervloekt zijn ze!' (Joh. 7:49). Ze zagen hen kennelijk als knechten die het nooit goed genoeg zouden doen, die moesten twijfelen aan hun toekomst. Zo maakten ze de mensen moe en moedeloos (Mat. 11:28-30). Ze zagen ook overal straf van God in, bijvoorbeeld in de blindheid van een blindgeborene. Een mens krijgt immers loon naar werken... (Joh. 9).

Let hierbij vooral op de samenhang. Zoals men voor zichzelf de gemeenschap met God vervalste tot een werkovereenkomst, zo deden de leiders het ook voor het volk. Met alleen dit verschil, dat men van zichzelf dacht rechtvaardig te zijn, terwijl het oordeel over de werken van de gewone man negatief uitviel. Maar genade was in beide richtingen het uitgangspunt niet, niet naar God toe én dus ook niet naar mensen toe. De barmhartigheid en de trouw waren buiten beeld geraakt (Mat. 23:23).

Eén bron

Volgens mij is deze samenhang er altijd. Wie leeft van Gods genade, zal ieder herkennen die leeft uit diezelfde bron. En de vrede met God zal overal zichtbaar in worden. Daar staat tegenover dat wie met Gods genade niet goed leven kan, altijd zal proberen ook een ander te onderwerpen aan bijkomende, menselijke voorwaarden (Gal. 4:29).

Wie naar God toe zijn schuld niet echt kan belijden, maar blijft hangen in algemene bewoordingen, zal ook naar zijn naaste toe zich groot houden en hoogstens in vage termen iets toegeven.

Wie in zijn gebed zijn eigen verlangens voorop zet, zal dat ook doen naar de mensen in zijn omgeving.

Wie zich in zijn hart niet echt een kind van God weet, zal ook anderen vooral van de menselijke kant bekijken.

Wie God niet *onvoorwaardelijk* liefheeft, zal ook zijn naaste in het algemeen en de gemeente in het bijzonder niet *onvoorwaardelijk* liefhebben. En ga zo maar door.

Vanwaar die samenhang? Omdat iedere vorm van gemeenschap in ons leven wordt gewerkt door één Geest. Het gaat allemaal terug op één bron. Uit die ene bron kan geen zoet en bitter water opwellen (Jak. 3:11). Wie God liefheeft kan zijn naaste niet haten (1Joh. 4:20).

Daarom heeft zonde de werking van een olievlek: als zij ergens begint én mag doorgaan, doortrekt zij onze gemeenschap met God én mensen. Ze maakt alles bitter.

Genade brengt samen

Deze samenhang is belangrijk om te beseffen. Want in de gemeenten van onze Heer Jezus Christus komen wij van alles tegen. Er is vrolijkheid en dankbaarheid. Er zijn ook uitingen van onverdraagzaamheid en teleurstelling. Soms bespelen mensen een viool met slechts één snaar: bezorgdheid. De één wil meer vrijheid, de ander juist niet. Soms kan het ergens bitter slecht harmoniëren. Maar we moeten niet in de valkuil terecht komen van het eigen gelijk. Wie daarin de oplossing zoekt, maakt de situatie alleen nog maar erger.

Nee, nu wij de samenhang kennen, kunnen we terug naar de ene bron. De vraag waar altijd *alles* om draait is: *hoe is uw relatie met God?* Probeer daar over te praten met elkaar. Dit is niet alleen iets voor het huisbezoek, hier gaat het om de meest fundamentele inhoud van de gemeenschap der heiligen. Als je daar geen woorden aan geeft, laat je elkaar daarin alleen. Dan is er ook geen sprake van 'samen groeien' naar Christus toe (Ef. 4:15).

De vraag is, of je gemeenschap met God begint met *genade*. De meesten zullen dat zonder meer beamen. Het woord genade kennen wij. Maar nu de praktijk. De vraag is hoe genade *lééft*. Waar plaatst iemand zichzelf? Zie je jezelf als iemand, die als *allerlaatste* voor

genade in aanmerking komt? Toen ik die vraag eens zo stelde, voelde de ander zich beledigd. Wat ik wel niet van hem dacht...?

Dat bedoel ik. Zolang je denkt dat je voor genade meer in aanmerking komt dan een ander, heb je niets begrepen van de liefde van God. Corrumpeer je voortdurend de gemeenschap die Hij met je aangaat. Maar wanneer werkelijk het besef doorbreekt dat jijzelf de grootste zondaar bent die je kent, komt alles in je leven open te liggen. Dan heb je niets meer te verbergen. Dan ben je niet beter dan een ander. Dan gun je je naaste ook voluit zijn plek in de gemeente, op zijn of haar manier. Dat ga jij dan verder niet meer voorschrijven. Je gaat een ander niet binden aan jouw gewoonten. Je gaat een ander niet tot slaaf maken, want je proeft hoe Gods ontferming is.

De volgende vraag is: ben je *overtuigd* van Gods genade, dat jij daarin mag delen? Want als je dat niet bent, ga je toch ook andere vormen van houvast zoeken. Dat kan van alles zijn, een manier van leven, een gewoonte in de kerk, een bepaalde stijl, een vorm van eredienst, enz. Veranderingen worden bedreigend voor je, want dan raak je je herkenning kwijt. En zelf word je bedreigend voor een ander, want je neemt voor hem allerlei vrijheid weg. Dit is een zeer wezenlijke aangelegenheid. Want het komt voor dat de sfeer in een gemeente van de Heer latent dreigend is. Dat iemand het niet moet wagen iets nieuws te doen of te zeggen, op straffe van publieke afkeuring en/of verdachtmaking. Als ik het goed zie, is dit een van de belangrijkste redenen waarom mensen ergens afscheid nemen. Omdat ze geen kans zien normaal te functioneren in een sfeer die voornamelijk kritisch is. De onderlinge gemeenschap stagneert, met als oorzaak een storing in de relatie met God. Bent u voor uzelf wel overtuigd van Gods genade? Daarover gaat het. Als God je in je hart overtuigt, ben je altijd en overal onder alle omstandigheden vrij. Je hebt dan geen enkel ander steunpunt meer nodig, en zeker niet vanuit jezelf of je eigen gewoonte. Daarin ligt namelijk geen enkele steun, het is schijn om daar iets van te verwachten.

Elkaar verstaan

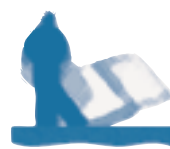
Zonde is als een olievlek. Maar tegenwoordig kan men om olie in het water een bescherming leggen, zo van 'tot hiertoe en niet verder'. Laten we ons daarin oefenen.

In de gemeenten is van alles aan de hand.

Maar vooral zijn ze eigendom van God.

Daarom gaan we niet alleen aan symptoombestrijding doen, dan zouden we teveel in de sfeer van welles-nietes blijven. Willen we echt verder komen, elkaar leren verstaan en waarderen, moeten we wat dichter naar de bron.

Ds. Bas Luiten is predikant van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Centrum.

Verder met het Evangelie van Jezus Christus

Homo's/lesbiennes en de gemeente van Christus (2)

In het eerste deel begonnen we bij het begin: wat zit er allemaal in het Evangelie? Ik noemde een aantal woorden die de kern van het Evangelie beschrijven: vrij-spraak, adoptie en glorie. Vandaag gaan we verder met het woord glorie en voeg ik nog een vierde woord toe: transformatie. Daarna maken we een begin met de vraag: als er meer in het Evangelie zit, wat betekent dat concreet voor het samen verder komen van homo's/lesbiennes en de (rest van de) gemeente van Christus?

W.H. Rose ■

1.3.2 Het zien van de glorie van God is een overweldigende ervaring

Het zien van de glorie van God is een overweldigende ervaring, die Mozes diep raakt, niet alleen in zijn verstand maar ook in zijn hart, zoals blijkt uit zijn spontane reactie bij het zien van de glorie van God: hij valt in aanbidding neer.

Mozes was natuurlijk een geloofsheld, en het was een piekervaring, daar op de top van de berg Sinaï. Zijn dit soort ervaringen ook voor gewone gelovigen weggelegd, mensen die twijfel kennen, die de nabijheid van God niet zo sterk ervaren? Voor zulke mensen staat het boek van de Psalmen in de Bijbel.

Je luistert mee met gebeden van en voor mensen van wie het geloof aan een duurzaamheidstest wordt onderworpen. Sommigen praten over een sterk verlangen naar God dat ze in al de vezels van hun bestaan voelen, ook in de meest extreme situaties van het leven. Ze hebben zich te goed gedaan aan de glorie van God, en ervaren de overweldigende voldoening die dat geeft. Ze willen nog maar één ding: God prijzen, hun leven lang. Ze doen extreme uitspraken over de vastberaden liefde van God. Dat zijn de emoties die los komen wanneer iemand de glorie van God gezien heeft.

Luister naar de bidder in Psalm 63:

*God, u bent mijn God, u zoek ik,
naar u smacht mijn ziel,
naar u hunkert mijn lichaam
in een dor en dorstig land, zonder water. In het
heiligdom heb ik u gezien,
uw macht en majesteit aanschouwd.
Uw liefde is meer dan het leven,
mijn lippen zingen uw lof.
U wil ik prijzen, mijn leven lang,
roepend uw naam, de handen geheven.
Dan wordt mijn ziel verzadigd met uw over-
vloed, jubel ligt op mijn lippen, mijn mond zal
u loven.*

Psalm 63:3-6 NBV

Maar je hoort er ook bidders voor wie het er allemaal niet zo geweldig voorstaat. Ze verlangen naar God, maar de voldoening is meer een herinnering uit een ver verleden. Ze storten hun klacht uit voor het aangezicht van God. En tegelijk pakken ze zichzelf aan: ze luisteren niet alleen maar naar zichzelf, ze spreken zichzelf ook toe.

God loven - dat lukt nu even niet. Maar er is ook die zekerheid dat die dag weer komt, dat de lof van God wel over de lippen komt. Dat zal gebeuren wanneer God zijn licht en zijn waarheid zendt, en de bidder zich door dat licht en die waarheid de weg laat wijzen naar de plaats waar God woont.

Luister naar de bidder in Psalm 42-43:

*Zoals een hinde smacht
naar stromend water,
zo smacht mijn ziel
naar u, o God.
Mijn ziel dorst naar God,
naar de levende God,
wanneer mag ik nader komen
en Gods gelaat aanschouwen?*

[...]

*Weemoed vervult mijn ziel
nu ik mij herinner hoe
ik meeliep in een dichte stoet
en optrok naar het huis van God -
een feestende menigte,
juichend en lovend.*

*Wat ben je bedroefd, mijn ziel,
en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God,
eens zal ik hem weer loven,
mijn God die mij ziet en redt.*

[...]

*Zend uw licht en uw waarheid,
laten zij mij geleiden
en brengen naar uw heilige berg,
naar de plaats waar u woont.
Dan zal ik naderen tot het altaar van God, tot*

*God, mijn hoogste vreugde.
Dan zal ik u loven bij de lier,
God, mijn God.*

Psalm 42:2-3, 5-6; 43:3-4 NBV

1.3.3 Gods glorie heeft een gezicht gekregen!

Zo ging dat in de tijd van het Oude Testament. Mensen zien de glorie van God en het is een overweldigende ervaring. Ze worden geraakt tot in de diepste vezels van hun bestaan. Ze loven God, of verlangen naar het moment waarop dat weer kan, ze roepen extreme dingen: "uw liefde is beter dan het leven". *Peanuts* - zegt de apostel Paulus in 2 Korintiërs 3-4. Die glorie van toen valt helemaal in het niet wanneer je hem zet naast de glorie die christenen te zien krijgen: de glorie van Christus. Zoals het licht van een olielampje weinig voorstelt als je het gordijn opentrekt en het volle zonlicht de kamer binnenlaat. En nog zo'n verschil: toen Mozes vroeg, "Laat mij uw glorie zien!", kreeg hij te horen dat hij Gods gezicht niet zou zien. Waar zien christenen de glorie van God: op het gezicht van Christus. Gods glorie heeft een gezicht gekregen:

De God die heeft gezegd: 'Uit de duisternis zal licht schijnen,' heeft in ons hart het licht doen schijnen om ons te verlichten met de kennis van zijn luister', die afstraalt van het gezicht van Jezus Christus.

2 Korintiërs 4:6 NBV

1.4 Transformatie

Wij allen die met onbedekt gezicht de luister van de Heer aanschouwen, zullen meer en meer door de Geest van de Heer naar de luister van dat beeld worden veranderd.

2 Korintiërs 3:18 NBV

Het vierde woord is *transformatie*. De glorie van Christus heeft uitstraling. Als je zijn glorie ziet en je eraan tegoe doet, dan doet dat iets met je.

1.4.1 Waar je naar kijkt om glorie te zien, daar ga je op lijken

Waar je naar kijkt om glorie te zien, daar ga je op lijken. Als je kijkt naar en je te goed doet aan de glorie van Christus, dan ga je op Christus lijken. Dat gebeurt niet in één keer, het is een geleidelijk proces.

Om dat mogelijk te maken, was een groots opgezet reddingsplan nodig. Er is namelijk een probleem. Mensen kunnen de glorie van God niet meer zien, ze zijn blind voor het licht van de glorie van het Evangelie van Christus (2 Korintiërs 4:4). Zelfs als ze de feiten van Jezus' optreden op onze planeet onder ogen zien, laat het ze onberoerd. Ze zien niet hoe bijzonder het is, hoe indrukwekkend mooi het is, ze voelen niet de onweerstaanbare aantrekkingskracht die ervan uitgaat. Het laat ze koud. Hun leven gaat niet ondersteboven.

Hoe ernstig de situatie is wanneer je de glorie van God uit het zicht hebt verloren, laat Paulus zien in de eerste hoofdstukken van zijn brief aan de Romeinen. Zonde is ten diepste het

'missen' van de glorie van God: mensen gaan achteloos aan de glorie van God voorbij.

God lite

Mensen 'missen' de glorie van God. Dat kan op twee manieren. Je kunt God op de snijtafel leggen en hier iets weghalen en daar iets afschaven zodat er uiteindelijk een sterk gereduceerd godsbeeld overblijft. In de Tien Geboden is er een apart gebod dat een verbodsbord zet bij het snijden in God, het tweede gebod: je mag geen gesneden beeld van God maken.

Het kost weinig moeite en inspanning met een God *lite* of een Jezus *lite* door het leven te gaan. Je neemt gewoon één eigenschap of kant van God die je bijzonder aanspreekt en maakt daarvan het enige waaraan je denkt als het over God gaat. Iedereen kent ze wel: mensen die het alleen maar hebben over de toorn van God en denken daarmee alles gezegd te hebben. Echt onuitstaanbaar vinden we dat. Maar mensen die het altijd alleen maar over de liefde van Jezus hebben en verder niet, doen eigenlijk precies hetzelfde. En zo zijn er talloze manieren waarop we van God of van Jezus een stripfiguur kunnen maken: een één-dimensionaal personage, die altijd op dezelfde manier reageert, heel voorspelbaar en uiteindelijk oersaai.

Godvervangers

Er is nog een andere manier waarop je de glorie van God kunt 'missen'. Je kunt iets anders of iemand op zijn plaats zetten. Je laat een godvervanger overwicht krijgen in je leven en God van zijn plaats dringen. Daarover gaat het eerste gebod: geen andere goden naast God, wat in de praktijk vroeg of laat uitdraait op in plaats van God.

Er is een oude traditie in het christelijk denken die zegt dat eigenlijk achter elke zonde een vorm van afgoderij zit. Aan de oppervlakte maak ik me schuldig aan een overtreding van het negende gebod wanneer ik lieg. Maar bij een dieptepeiling blijkt er meer aan de hand. Ik heb meestal een reden waarom ik lieg: eerlijk zijn zou betekenen dat ik bijvoorbeeld mijn plannen voor de invulling van een dagdeel moet aanpassen, of het zou tot gevolg hebben dat mensen een ander beeld van mij krijgen. Achter de zonde van de leugen ligt de zonde dat ik op dat bewuste moment mijn agenda of mijn reputatie op de eerste plaats zet, en ik schuif het negende gebod aan de kant. Mijn agenda of mijn reputatie is mijn afgod geworden.

En zo zijn er talloze dingen die God van zijn plaats kunnen verdringen, godvervangers, afgoden, dingen die vervolgens je patroon van normen en waarden tijdelijk of permanent veranderen. Daar hoeft je geen afgodendienaar in de klassieke zin van het woord voor te zijn. Vandaar dat Paulus in Rom. 1 moeiteloos de overgang kan maken van afgoderij naar allerlei andere zonden, waarin mensen de Schepper vervangen door iets uit de schepping.

Al die zonden zijn ten diepste een uiting van een vorm van afgoderij (Romeinen 1:22-32), en daar zitten gewone huis-, tuin- en keukenzon-

den bij als hebzucht (vgl. Kol. 3:5), afgunst, roddel, gebrek aan respect, kortzichtigheid, liefdeloosheid, onbarmhartigheid. En inderdaad, in dat rijtje noemt hij ook, en het meest uitvoerig, seksualiteit tussen mensen van hetzelfde geslacht. Dat heeft net zoveel met afgoderij te maken als al die andere zonden, van hebzucht tot en met onbarmhartigheid.

1.4.2 Door het Evangelie laat God ons weer toe-komen aan onze bestemming

Zonder ingrijpen van God zijn mensen blind voor zijn glorie. Maar mensen zijn vindingrijk. We vinden altijd wel iets dat we op God zijn plaats kunnen zetten. En zo leidt het niet zien van de glorie van God op de een of andere manier vroeg of laat tot afgoderij. En dan mis je de glorie van God. Zo'n afgod kan grote vol-doening geven. Hij heeft een grote aantrekkingskracht. Hij doet mooie beloften. Maar hij haalt het niet bij wat God voor mensen bestemd heeft: het zien van en je tegoe doen aan de glorie van God:

- de glorie van de God die het heelal met zijn melkwegstelsels en planeten gemaakt heeft, die de ontzaglijke grote zon geschapen heeft, die verschillende natuurlijke krachten zo op elkaar heeft afgestemd, dat de planeet Aarde menselijk leven ondersteunt;
- de glorie van de God die de mens geschapen heeft naar zijn beeld, als enig onderdeel van zijn schepping, om op hem te lijken, mannelijk en vrouwelijk, om niet, zoals alle andere schepselen, alleen zijn glorie te weerspiegelen, maar ook om van die glorie te genieten;
- de glorie van de God die volmaakt gelukkig was ook toen er nog geen hemel en aarde en geen mensen geschapen waren, de God die ook zonder schepselen geen moment alleen was, of eenzaam, die al van eeuwigheid zegt: "Ik heb je lief", de Vader tegen zijn Zoon, en tot op de dag van vandaag en tot in alle eeuwigheden die woorden blijft herhalen, en mensen, verenigd als de bruid van zijn Zoon, in die liefde doet delen.

Dat is nog maar een selectie uit de glorie waar God ons de ogen voor opent in het Evangelie. Dat is de God die zegt: doe je tegoe aan de glorie van Christus, laat die glorie een ander mens van je maken. De glorie van Christus heeft transformerende kracht: het is de kracht van de Geest van God, die duizend keer sterker is dan menselijke wilskracht. Wat voor mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God.

2 Samen verder met het Evangelie van Jezus Christus

Ik heb het Evangelie in vier woorden uitgelegd: *vrijpraak*, *adoptie*, *glorie*, en *transformatie*. Het Evangelie zit vol dynamiek. Wat betekent wat we ontdekt hebben in het Evangelie voor ons als we samen verder willen komen, wij als

gemeente van Christus en als homo's en lesbo's in die gemeente?

Opnieuw realiseer ik me dat ik voor mensen met allemaal verschillende verhalen sta. Sommigen hebben goede ervaringen in de gemeente van Christus, anderen minder goede. Ik heb de afgelopen 20+ jaar in verschillende gemeenten meegedraaid, in binnen- en buitenland. Daar waren goede ervaringen, maar ook minder goede. Ik kan de pijn die je op kunt lopen in de gemeente van Christus goed invoelen.

Als het gaat om samen verder, dan denk ik dat vooral de woorden *vrijpraak* en *adoptie* ons verder kunnen helpen.

2.1 Voor het Evangelie is iedereen gelijk

Wat opvalt in het bijbelgedeelte dat ik las aan het begin van het gedeelte over vrijpraak, is het overvloedige gebruik van woorden als *allen* en *iedereen*. De vrijpraak geldt voor iedereen die gelooft. Paulus zegt zelfs expliciet: "Er is geen onderscheid". En ook als het over adoptie gaat, kom je het woord *allen* meerdere keren tegen (bv. in Gal. 3:26-28).

Paulus beschrijft ergens een situatie waarin hij een conflict had met zijn collega Petrus. Vroeger zou Petrus er niet aan gedacht hebben als Jood met niet-Joden te eten. Het Evangelie, en een flinke duw in de rug in de vorm van een visioen, had een ander mens van hem gemaakt. Nu vindt hij het heel gewoon om met niet-Joden te eten. Maar opeens maakt hij een terugtrekkende beweging: hij wil niet meer met niet-Joden eten.

Paulus laat duidelijk blijken dat hij het niet eens is met die koerswijziging. Zijn analyse van wat er aan de hand is, zet ons aan het nadenken. Hij roept Petrus terug naar het Evangelie. Als je het Evangelie ter harte hebt genomen, dan kun je niet opeens niet meer met niet-Joden willen eten. Terugkijkend op dat conflict schrijft Paulus:

ik zag dat ze niet de rechte weg naar het ware Evangelie bewandelden

Gal. 2:14 NBV

Voor het Evangelie is iedereen gelijk. Voor ieder die gelooft in Jezus Christus geldt: we hebben allemaal gezondigd, we worden allemaal uit genade door God rechtvaardig verklaard, vrijgesproken. Als God jouw homoseksuele broeder of lesbische zuster vrijspreekt en als adoptief kind aanneemt, wie ben jij dan om aan die broeder of zuster als een tweederangs christen voorbij te lopen, of ze als bovengemiddelde zondaars af te schrijven?

Dr. Wolter Rose is universitair hoofddocent Semitische Talen aan de Theologische Universiteit te Kampen.

noot:

1. *luister*, of: glorie

Missionair gemeente zijn kan niet zonder geestelijke vernieuwing

van binnen
naar buiten

Afgelopen najaar kopte *De Telegraaf*: ‘We zitten in een sleur’ naar aanleiding van een onderzoek van Motivaction onder 600 Nederlanders. Bijna veertig procent van de ondervraagden had geen antwoord op de vraag waar ze nog van droomden. Verder had bijna zeventig procent soms moeite met de regelmaat van het leven.

Th. Meedendorp ■

Inleiding

Daar zelf verandering in brengen lijkt een moeilijke opgave. En in plaats van zelf actie te ondernemen, laten Nederlanders zich liever door een ander verrassen. Volgens het onderzoek wilde driekwart van de ondervraagden vaker verrast worden.

Wat je ook van dit soort onderzoeken vindt, en hoe relatief ze ook mogen zijn, deze uitkomsten kunnen een aanzet zijn tot reflectie op de Nederlandse cultuur van dit moment en de plaats die christelijke gemeenschappen en individuele christenen daarin innemen. Wat zegt het gebrek aan dromen en de vraag om door een ander verrast te worden over de Nederlander? En delen christenen in dezelfde sleur, of hebben zij juist de potentie om anderen in hun omgeving en netwerk te verrassen?

Dat er inmiddels veel aandacht is gegroeid voor missionaire gemeentestichting of missionaire gemeentevernieuwing stemt hoopvol.¹ Wat betekent missionair gemeente zijn voor Nederlanders die geen dromen meer hebben en graag verrast willen worden? Wat gebeurt er wanneer mensen in aanraking komen met het verrassende goede nieuws van Jezus? Er zijn al veel mooie kleine verhalen over te vertellen. En tegelijk laat de weerbarstige praktijk (ook van het kerkelijke leven) zien dat missionair gemeente zijn geen trucje of techniek is. Evangeliseren vanuit een schuldgevoel werkt niet. Kerkdiensten cosmetisch veranderen werkt vaak maar een korte tijd en dan meestal alleen voor eigen publiek. Missionair gemeente zijn heeft dan ook alles te maken met een diepere verandering die je geestelijke vernieuwing zou kunnen noemen. En deze vernieuwing heeft weer alles te maken met een (her)ontdekking van het evangelie, het goede nieuws van Jezus. Deze geestelijke vernieuwing werkt niet alleen bevrijdend, maar kan ook pijnlijk zijn vanwege het loslaten van oude dingen. En het vraagt offers wanneer tijd, geld en middelen niet allereerst ingezet worden voor eigen parochie, maar

vooral voor die Nederlander die, bewust of onbewust, zit te wachten op een verrassing. Zonder deze vernieuwing leidt missionair kerk willen zijn tot een oppervlakkige verbouwing, met mogelijk allerlei teleurstellende gevolgen.

Missionair

Maar moet dat dan zo nodig, missionair zijn? Is het niet voldoende om gewoon rustig kerk te zijn? Wanneer je eerlijk de cijfers laat spreken en al die mensen uit je netwerk die Jezus Christus nog niet kennen voor ogen houdt, is er alle reden om onrustig te worden. Maar voordat een schuldgevoel je drive wordt, is er een nog belangrijker argument, en dat is het feit dat de Bijbel intrinsiek een missionair boek is. Al in het Oude Testament staat keer op keer dat het Joodse volk bedoeld is om licht te zijn voor alle volken. In Jezus Christus wordt zichtbaar dat God op zoek is naar mensen. Jezus wilde op dit punt niet iets nieuws brengen, maar vervulde de roeping van Israël. En wanneer Jezus terugkeert naar zijn Vader klinkt er de oproep om alle volken tot Jezus' leerlingen te maken.

Wel is er wat voor te zeggen de term 'missionair' niet teveel te gebruiken, omdat het suggereert dat het iets *toevoegt* aan het evangelie, bijvoorbeeld dat je een vurig verlangen hebt om het goede nieuws uit te dragen. Terwijl het evangelie in zichzelf al missionair is en een christen (en een christelijke gemeenschap) als gevolg daarvan ook. Maar dat veel mensen dat niet zo ervaren, werpt vervolgens de spannende vraag op of mensen die zichzelf christen noemen het evangelie wel werkelijk begrepen hebben. Of de vraag of zij het goede nieuws misschien half of helemaal niet horen, vanwege de meestal moralistische boodschappen (conservatief én progressief) die de plaats ingenomen hebben van het goede nieuws van Jezus Christus. Dus wanneer we geloven dat het evangelie in zichzelf missionair is, maar we daarvan weinig terugzien in het leven van christenen en

christelijke gemeenschappen, pleit dat allereerst voor een (her)ontdekking van dat evangelie, met geestelijke vernieuwing als gevolg. Als we daarnaast, voor alle duidelijkheid, toch gebruik willen maken van de term 'missionair zijn' gebruik ik graag een werkdefinitie die Tim Keller, predikant van Redeemer Presbyterian Church in New York², hanteert in één van zijn papers: *Missionair zijn betekent dat je als kerk alles doet en zegt in het bewustzijn dat de overgrote meerderheid van je eigen cultuur niet-christelijk is*. Vanuit deze definitie sta ik in dit artikel stil bij drie gebieden waar een (her)ontdekking van het evangelie, met geestelijke vernieuwing als gevolg, mijns inziens noodzakelijk is. Dit als voorwaarde, wil er een verandering plaatsvinden die overeenkomt met bovenstaande werkdefinitie. De drie onderwerpen die ik apart aandacht wil geven, zijn: *Mensen, cultuur en structuur*. En bij elk onderwerp wil ik één of meerdere bijbelteksten de revue laten passeren die de geestelijke vernieuwing illustreren of de verandering die daarvan het gevolg is.

Mensen

Als het over kerk-zijn gaat, dan gaat het niet over stenen, structuren en leerstukken, maar dan gaat het eerst en vooral over mensen. Mensen van vlees en bloed die aan elkaar verbonden worden in Jezus' naam. En waar een mens in aanraking komt met het evangelie, is daar altijd een ander mens bij betrokken. Uiteraard, geloof ontstaat dankzij de Heilige Geest die een mensenhart overtuigt. Maar altijd worden mensen op de één of andere manier ingeschakeld. Als doorgevers, wegwijzers, dienaren, smaakmakers, goed nieuws bringers, goede luisteraars, goede vragen stellers, gastvrije ontvangers, schouders om op uit te huilen, verzoekers. Met alle gevolgen. Stefan Paas³ schreef onlangs terecht in een column in het opinieblad *CV Koers*: "Ten diepste geloven mensen wat ze willen geloven, in datgene waardoor ze existentieel zijn geraakt. Als dat zo is, is de eerste vraag niet hoe we mensen kunnen overtuigen van de waarheid van het christelijk geloof. De vraag is: hoe kunnen we mensen laten *verlangen* dat het christelijk geloof waar is?"⁴ En hij voegde daaraan toe: "Als ik rondkijk in christelijk Nederland en mijn eigen leven onder de loep neem, is op dat punt een wereld te winnen." Er zijn dus allereerst christenen nodig die zélf existentieel geraakt zijn. Waar aan iets te merken is dat verlangen oproept. De apostel Petrus zegt in zijn eerste brief: "... erken Christus als Heer en eer hem met heel uw hart. Vraagt iemand u waarop de hoop die in u leeft gebaseerd is, wees dan steeds bereid om u te verantwoorden. Doe dat dan vooral zachtmoedig en met respect, ..."

(1 Petrus 3 vers 15,16)

Wat is er te zien, wat is er te merken? In dit geval *hoop*. Want er wordt naar gevraagd: Waar baseer jij dat op? Petrus schetst een situatie

waarbij een christen vragen krijgt. Hij hoeft niet zelf zo nodig nog even zijn punt te maken. Maar zijn leven, met een positieve hoopvolle uitstraling, roept een vraag op. En als je dan mag antwoorden, ook dan in een fijngevoelige stijl, zachtmoedig en met respect. Wat is het geheim van deze hoop? Hoe komen er zulke christenen en ontstaan er zulke gemeenschappen? Dat begint met Jezus Christus zelf die mensen in hun existentie raakt. Zoals hij dat alleen kan in die bijzondere combinatie van goedheid en waarheid. Vandaar dat Petrus oproept om Jezus Christus dan ook te erkennen als Heer en hem te eren met heel je hart. En dat is moeilijk voor 'oudste zonen' die net zo verloren zijn als 'jongste zonen', maar dat vaak van zichzelf niet door hebben. Die hun christelijk religieus gedrag vaak gebruiken om zelf de controle te houden en op die manier God hen iets verschuldigd te laten zijn. 'Kijk eens wat ik gedaan heb... nu moet U wel...' Die het maar wat moeilijk vinden werkelijk van genade te leven. Die het maar wat moeilijk vinden zich te laten raken in hun bestaan. Maar gelukkig, er is hoop zelfs voor 'oudste zonen'. Wanneer zij veranderen door de waarheid en liefde van Jezus komt er verlangen, vrijmoedigheid en nederigheid als het gaat om het bereiken van 'jongste zonen'. Verlangen dat meer mensen Jezus Christus leren kennen, omdat hij steeds meer de schat wordt waar je hart ligt. Vrijmoedigheid in een leven als volgeling van Jezus, omdat je steeds minder laat afhangen van de meningen van anderen, omdat je identiteit in Jezus Christus ligt. En nederig in plaats van 'wij' tegenover 'de wereld', omdat je steeds meer beseft hoeveel je gemeen hebt met de ander die je graag wilt bereiken met het goede nieuws. Zachtmoedig en met respect!

Cultuur

In de tweede plaats heeft een (her)ontdekking van het evangelie gevolgen voor de christelijke (of kerkelijke) cultuur. Hoewel niets zo moeilijk te veranderen is als een cultuur of sfeer, is het bijzonder belangrijk hier aandacht aan te geven. Al te vaak wordt er gezegd of gedacht dat je naast alle subculturen nu eenmaal ook een christelijke subcultuur hebt. En velen zijn nog wel bereid die subcultuur wat toegankelijk te maken door te proberen wat jargon te vermijden, maar tegelijk wordt er wel verwacht dat toetreders zich uiteindelijk zullen aanpassen aan manieren, gespreksonderwerpen en keuzes die gelden binnen de christelijke subcultuur. Maar dit alles is strijdig met het wezenlijke van christelijk geloof. Juist het christelijk geloof, en daarin is het uniek, is bedoeld om géén subcultuur te worden, maar open te staan voor alle culturen, op verschillende culturen (vernieuwend) in te gaan en in elke (sub)cultuur weer zijn eigen uitwerking te krijgen in plaats van zich op te sluiten in een eigen subcultuur.

Opvallend vind ik het getuigenis van Paulus die

de Joden een Jood en de Grieken een Griek is geworden. "Ik ben voor iedereen wel iets geworden, om in elke situatie althans enkelen te redden." (1 Korintiërs 9 vers 22) Vrij als Paulus is, kan hij zich volledig richten op de ander in zijn cultuur, om in die cultuur, en zelf als onderdeel van die cultuur, de ander te redden. En ook wanneer iemand christen wordt, wordt hij door Paulus opgeroepen in die positie te blijven waar hij op dat moment zich bevindt: "In het algemeen: laat ieder in de positie blijven wat hij was toen God hem riep. Dat schrijf ik voor aan alle gemeenten. (...) Laat ieder blijven wat hij was toen hij geroepen werd." (1 Korintiërs 7 vers 17,20) Zo kan een slaaf slaaf blijven, hoewel als hij vrij kan komen hij dat niet hoeft te laten, maar dat is niet langer bepalend voor zijn identiteit. Want met dat een slaaf christen wordt, is er iets veranderd. Hij is innerlijk vrij geworden. Maar ook andersom: Zo kan een vrij man, vrij man blijven, terwijl hij tegelijk slaaf van Christus is.

Wat betekenen deze woorden van Paulus aan de eerste gemeenten voor ons vandaag? Wat zegt dit over al onze christelijke organisaties, clubs, gespreksonderwerpen en subculturele jargon? Is er niet vaak een situatie gecreëerd waarbij velen christen zijn en zich christen voelen binnen christelijke gemeenschappen en bijeenkomsten, terwijl ze weinig ervaring hebben met innerlijke vrijheid door Christus of slaaf van Christus zijn in een niet-christelijke werken leefsituatie? Wat gaat er gebeuren als er, om te beginnen in de kerk, alles gedaan en gezegd wordt in het bewustzijn dat de overgrote meerderheid van de Nederlandse cultuur niet-christelijk is? En hebben christenen de bereidheid werkelijk 'in te gaan' in de Nederlandse cultuur, met echte belangstelling, echte vragen en echte participatie? Om dáár te zoeken naar nieuwe vertalingen van het evangelie.

Maar is er dan niets onderscheidends? Er is toch ook nog zoiets als 'anders zijn'. Helaas is dit 'anders zijn' te vaak gezocht in uiterlijke dingen en te weinig in 'vernieuwing van denken'. De vernieuwing van denken, of vernieuwing van je gezindheid, die veroorzaakt wordt door de Geest van Jezus zelf. Hij is degene die een mens van binnenuit verandert en mensen in hun eigen cultuur en op hun eigen plek vruchtbaar en vernieuwend kan laten zijn. Hij die als geen ander weet wat het is om letterlijk te 'incarneren', mens te worden, en alles door te maken wat wij mensen ook doormaken.

Structuur

Tenslotte nog iets over de structuur, en daarmee bedoel ik onder andere de organisatie van de kerk. Wanneer de situatie zo is of wordt dat mensen in de kerk belangrijker worden dan regels, stenen en leerstukken. De organisatie geen doel op zich is, maar een middel om een gemeenschap van mensen te dienen. En wanneer niet langer de eigen (sub)cultuur centraal staat, maar het belangrijker is na te denken hoe

het evangelie vorm krijgt in de cultuur waarin mensen zich al bevinden, heeft dat gevolgen voor de organisatie van een christelijke gemeenschap. Niet langer is de kerk (met bijbehorende christelijke organisaties) een service-instituut waar je voor elke hobby en elke interesse en elk probleem een aparte afdeling hebt. Of waar mensen vooral naar elkaar kijken en druk zijn met het bewaren van de zuivere waarheid. Maar eerder wordt de kerk een eenvoudige gemeenschap waar mensen zich richten op het onderwijs van de apostelen, Jezus is Heer!, basiszorg voor elkaar, het breken van het brood en het gebed (Handelingen 2 vers 42). Een plek waar mensen toegerust worden om christen te zijn op de plek waar ze op dat moment verantwoordelijkheid dragen. Dat betekent: Minder dingen beter doen. En een praktisch gevolg is dat er ruimte en tijd ontstaat om in plaats van de zoveelste avond in de kerk, een avond thuis of bij de buurman door te brengen.

Tot slot

Het plaatje dat ik heb proberen te schetsen is geen maakbaar iets dat gemakkelijk te realiseren is. Maar een meer en meer postchristelijke samenleving heeft vernieuwde mensen en vernieuwde gemeenschappen nodig. Met hier en daar een verbouwing aan de oppervlakte zijn we er niet. Dit vraagt eerder om spirituele vernieuwing, moedige keuzes van mensen, het stellen van prioriteiten, snoeien binnen de kerkelijke organisatie, nee zeggen met betrekking tot christelijke items die afleiden, investeren in mensen, dubbel luisteren: naar Gods woorden én de cultuur, agenda's van christelijke gemeenschappen die er anders uit komen te zien, durven loslaten, commitment en volhouden. En al deze dingen kunnen alleen ontstaan door de genade van Jezus Christus en het vernieuwende werk van zijn Geest. Wie weet hoeveel Nederlanders er nog verrast gaan worden.

Theodoor Meedendorp is Missionair Opbouwwerker van de Stadshartkerk te Amstelveen.

Noten:

1. Zo werd eind 2008 het boek *Als een kerk (opnieuw) begint* gepresenteerd. Een of misschien wel hét handboek voor missionaire gemeenschapsvorming. Met daarin onder andere een beschrijving van tien zeer verschillende gemeentestichtingsprojecten, vallend onder uiteenlopende denominaties.
2. Meer informatie: www.redeemer.com
3. Onlangs benoemd als universitair docent 'missionaire gemeente' aan de vrijgemaakt-gereformeerde Theologische Universiteit in Kampen.
4. CV *Koers*, januari 2009, pagina 25.

Zwolse zaken (17)

Indrukken van een synodelid

Het is ruim 3 maanden na de vorige zitting als we nu als synode op vrijdag 30 januari weer bij elkaar komen in de Koningskerk te Zwolle.

S.W.P. Verkade ■

Reorganisatie van de (kerkelijke) organisatie

Uw synodeverslaggever schreef in zijn laatste verslag van de vergadering van 10 oktober dat de synode voorlopig is gesloten en medio december en/of eind januari weer een vervolg zal krijgen met het terugkomen op de nog niet afgehandelde kwestie Kampen-Noord en voor de reorganisatie van de synodale organisatie.

In die tussentijd hield de preses ons op de hoogte en schreef soms een bemoedigend woord. Zo moest hij stilstaan bij het grote verdriet dat onze mede-afgevaardigde en uw kerkbladschrijver/synodeverslaggever ds. W. Tiekstra en zijn gezin heeft getroffen, doordat de vrouw van zijn nog maar pas getrouwde zoon door een verkeersongeluk om het leven kwam. Dat treft je ook als synodegemeenschap, want dat zijn we wel geworden in die tijd van vergaderen en samen optrekken.

Na enkele tussentijdse rapportages van de synodecommissie Organisatie is het dan zover. Al een paar weken van te voren merkten we het, de synodevergadering komt er aan. Het synodale mailverkeer komt weer op gang, rapport met bijlagen verschijnt, voor die en die datum schriftelijk reageren en vragen stellen, commissieantwoord volgt...

En dan de dag ervoor nog maar alles eens een keer door nemen (je moet er ook weer inkomen, waar ging het ook al weer precies over?). Klopt alles wel wat de commissie schrijft? Telefoonverkeer met andere synodedeskundigen...

En dan de dag zelf. Staat mijn wekker wel goed? Want om 6.30 en 6.45 uur staan er elders al weer medebroeders afgevaardigden te wachten, misschien wel trappend van ongeduld. Je zult je wekker dan verkeerd zetten! En na een voorspoedige reis arriveren we zoals gebruikelijk (koster Bram v.d. Mark zou later zeggen, "ik had niet anders verwacht") weer als eersten rond 8.15 uur in de Koningskerk te Zwolle. En ook daar weer een hartelijk weerzien met de ene na de andere afgevaardigde die tot 9 uur binnenloopt. Bijgepraat raken we niet gauw, want de preses moet enkele keren aandacht vragen om de vergadering te kunnen openen en na de pauzes te kunnen verder gaan, zo druk zijn de meesten nog bezig met bijpraten.

Ook enkele deputaatschappen zijn goed vertegenwoordigd, kennelijk benieuwd naar wat ze boven het hoofd hangt. Deputaten Financiën en Beheer (F&B) zitten er bijna compleet. Gaat de nieuwe organisatie zoveel kosten? Of willen ze direct bij de start al de hand op de knip houden? En gelijk hebben ze, want hoewel het niet zo zeer in het rapport en de voorstellen tot uitdrukking komt, het was wel één van de redenen naar de organisatie te kijken, omdat ook de kosten beheersbaar moeten blijven en de kerken al gauw vinden dat de kosten te veel oplopen. Kennelijk is er al voorwerk gedaan, of zou het telefoonverkeer van de avond er voor al effect gesorteerd hebben? Want als één van de eerste punten worden er enkele cijfers (uit rapport en voorstellen) geschrapt of verlaagd. Dus ongemerkt meer geld gaan uitgeven dan eerder was besloten, is er niet bij...

De preses is enthousiast. Hij ziet het weer helemaal zitten en in zijn openingswoord ziet hij ons al weer na 2½ uur de A28 oprijden... Maar zo snel zal het niet gaan. Niet alleen is het aantal sprekers in de eerste ronde respectabel, sommigen hebben ook zoveel te zeggen dat de preses moet aandringen op spreektijdbeperking en to-the-point komen.

Waar gaat het uiteindelijk om?

Na de tussentijdse besluitvorming van de G.S. in juni en de voortgangsrapportage van oktober 2008 ligt er nu een rapport op tafel met voorstellen over de aanpak van de synodeagenda. Doel is de belasting van met name het landelijke synodewerk te verminderen door in de toekomst efficiënter en doelmatiger te werken. Dat bijv. door meer afstemming en samenwerking tussen de verschillende deputaatschappen, die overigens ook nodig is als gevolg van externe ontwikkelingen. Zo wordt in het rapport aandacht gegeven aan de verhouding tussen deputaten en de uitvoeringsorganen en zijn er uitgewerkte voorstellen over de integratie van verschillende deputaatschappen (SGO/DTEG/ASE) en de samenwerking van enkele dienstverlenende deputaatschappen met de TU Kampen en de GH Zwolle.

De synodecommissie Organisatie, die e.e.a. heeft voorbereid bestaat uit de predikanten P.H. van der Laan en B. Luiten en de ouderlingen P. Jonkman en I.G. Mostert, terwijl oud-synodelid H.Th. Cramer vanwege zijn specifieke

vakkennis op dit terrein als adviseur is opgetreden. Die commissie heeft veel overleg gevoerd met deputaten SGO/DTEG/ASE, al dan niet gezamenlijk; met deputaten GDD; er is gesproken met Deputaten-curatoren en het Bestuur van de TU Kampen en met de directie van de GH Zwolle. Verder met de interim-directie van het Steunpunt Gemeenteopbouw, de directie van ZHT/IRTT en met een vertegenwoordiging van deputaten F&B en de Financiële Commissie van de synode.

De voorgestelde besluiten markeren de start van een proces waarin in de komende jaren steeds verdere stappen kunnen worden gezet en dat alles op basis van een blijvend groot draagvlak.

Dat proces van voortgaande verbetering betekent drie hoofdsporen:

- Een nieuwe werkwijze voor de synode, betere voorbereiding, betere agendaplanning, meer samenhang in de behandeling en besluitvorming, efficiënter en effectiever.
- Een meer resultaatgerichte werkwijze van de verschillende deputaatschappen, meer bestuurlijk en de uitvoering op afstand, rapporterend op hoofdlijnen, samenwerkend waar mogelijk, niet aarzelend als er herindeling aan de orde is en soms opheffing van deputaatschappen.
- Een actief zoeken van samenwerking in de uitvoering en het adequaat inrichten van de beste vorm van dienstverlening aan de kerken.

Zo wordt de huidige vergadertermijn van zo'n zes maanden teruggebracht tot twee. Door een goede efficiënte voorbereiding moet de volgende synode in de maanden mei en juni 2011 de hele agenda kunnen afwerken. Wil dat lukken, volgens de voorstellen, dan zal de voorbereiding afgerond moeten zijn bij de start van de plenaire zittingsperiode. Voorafgaand is dan (uiterlijk november) de benoeming van de afgevaardigden door de PS'en en in februari de opening van de synode en verkiezing van het moderamen. In april dient het moderamen dan definitief de agenda vast te stellen. Verder worden in die periode d.m.v. instructiebijeenkomsten alle synodeleden voorbereid op hun taak. Dus naast onderlinge kennismaking komen dan de vergaderwijze aan de orde, wordt het financiële kader aangegeven en de inhoud van de agenda doorgenomen, waarbij - onder leiding van het moderamen - de hoofdlijnen kunnen worden toegelicht.

Die voorbereiding komt voor een belangrijk deel te liggen bij een nieuw orgaan, het deputaatschap administratieve ondersteuning generale synode, afgekort als DAO. Het krijgt als belangrijkste taak de voortgang en waar mogelijk de gecoördineerde uitvoering van het werk van andere deputaatschappen te bewaken. Ook het voorbereiden van de synodeagenda komt bij dit nieuwe orgaan te liggen.

Verder worden een aantal landelijke deputaatschappen gebundeld, die zich toelagen op gemeenteopbouw, steun aan missionaire projecten, evangelisatie en diaconaal werk (SGO/Depin/DTEG/ASE/GDD). Deze terreinen komen in handen van één deputaatschap 'Ondersteuning Ontwikkeling Gemeenten' (OOG).

Evenals dat al eerder op de synode aan de orde is geweest, werd er op deze vergadering op aangedrongen dat ook het Generaal Diaconaal Steunpunt (GDD) zich daarbij zal aansluiten. En door een amendement op het voorstel wordt dat zelfs bekrachtigd: 'Van deputaten GDD wordt

een inspanningsverplichting gevraagd om te komen tot integratie met het deputaatschap OOG'.

Het nieuwe deputaatschap krijgt de opdracht vergaand samen te werken met de Theologische Universiteit in Kampen en de Gereformeerde Hogeschool in Zwolle, bijvoorbeeld in het aanbieden van cursussen en trainingen aan lokale kerken. Bij deze samenwerking wordt ook de kerkelijke zending en hulpverlening betrokken.

Ook de financiële besluitvorming van de synode moet anders verlopen. Tijdens deze synode werden er soms besluiten genomen waar naderhand geen geld voor beschikbaar werd gesteld, omdat de kosten uit de hand liepen. Om dergelijke problemen voortaan te voorkomen moet een volgende synode direct aan het begin de financiën bespreken, zodat de financiële speelruimte helder wordt en aan het begin al duidelijk is. Dus voordat er voorstellen worden besproken die financiële consequenties hebben. Ook dient er (meer dan tot nu toe gebeurt) een zogeheten doelmatigheidstoets plaats te vinden, waarbij o.a. gekeken wordt naar het rendement van een activiteit. Deputaten die nieuw beleid voorstellen dienen nadrukkelijk de mogelijkheid af te wegen om bestaand beleid daarvoor 'in te ruilen'. Anders is er geen instrument om het totaal van de kosten te beheersen. Deze 'oud voor nieuw' afweging bestrijkt het gehele veld van alle deputaatschappen. De praktische uitvoering ligt bij DAO en dat in nauwe samenwerking met dep. F&B.

Deputaten worden steeds aangesteld door een GS, om in de tijd dat de synode niet vergadert bepaalde kerkelijke taken te behartigen. Het is tot nu toe gewoonte dat zij verslag van hun werk doen aan de volgende synode. Voortaan echter moeten deputaten jaarlijks verslag aan de kerken uitbrengen over hun werk. Daardoor kan de verantwoording tegenover de synode korter en krachtiger, is de gedachte, omdat daardoor veel informatie bij de start van de synode al bekend kan zijn. Zij rapporteren alleen nog over de hoofdlijnen van hun werk, waarin zij zich concentreren op de voor de bespreking door de GS belangrijke zaken. Dus kleinere rapporten met als richtlijn max. 10 pagina's.

Ondanks wat kritische kanttekeningen en het zetten van vraagtekens van enkele afgevaardigden, waaronder synodeadviseur prof. dr. M. te Velde zijn de voorstellen met grote meerderheid aangenomen. Dat het geheel toch nog meer tijd in beslag nam dan vooraf door de preses werd voorzien, had te maken met die kritische kanttekeningen op onderdelen, wat weer resulteerde in een tiental amendementen, waarvan er ook nog een paar werden aanvaard. Tenslotte benoemde de synode nieuwe deputaten DAO (o.a. H.Th. Cramer en de synodeleden ds. J.W. v.d. Jagt en P. Jonkman met ds. W.F. Wisselink als secundus) en kreeg het moderamen mandaat voor de benoeming van deputaten OOG.

De volgende (en laatste) vergadering staat nu gepland voor vrijdag 27 maart als de appelzaak Kampen-Noord aan de orde komt.

Siem Verkade is synodelid en ouderling van de Gereformeerde Kerk te Vlaarding

Slotverklaring Europese Conferentie van Gereformeerde Kerken, Soest 2008

Van 4 tot 7 november 2008 vond de tweejaarlijkse conferentie plaats van de Europese lidkerken van de ICRC, de International Conference of Reformed Churches. Aan het einde van de conferentie is een slotverklaring opgesteld:

Het verheugt ons de gelegenheid te hebben gehad ons geloof en onze missie te delen, met onze zusterkerken en met onze kerkelijke en missionaire contacten in Europa. Wij zijn de Here dankbaar, dat Hij door middel van de Gereformeerde kerken een getuigenis in Europa in stand heeft gehouden.

We erkennen onze gezamenlijke roeping Gods naam te verheerlijken en het goede nieuws bekend te maken onder de mensen, temidden van wie wij leven. Onze geestelijke identiteit overschrijdt historische, nationale en culturele grenzen, onze identiteit is in Christus. Deelhebber aan Zijn Evangelie weten wij ons gehouden dit Evangelie te delen met ieder, die wij ontmoeten.

Als kerken van de Gereformeerde en Presbyteriaanse familie beschouwen wij ons als erfgenamen van de Kerkhervorming in de 16^e eeuw. Dit was een ware internationale en Europese beweging. In het hedendaagse Europa herkennen we veel mensen als schapen zonder herder, die rondwalen in een toenemende geestelijke en morele duisternis. Als discipelen van Jezus Christus, de Heer van de kerk, de Koning van de wereld, de Helper van de Europese naties (Hand. 16:6-10), worden wij uitgedaagd om onze krachten te bundelen. Gebruikmakend van het beste van ons verleden zoeken we wegen om het Evangelie te verkondigen en dienovereenkomstig te leven, om zo het hart van de hedendaagse Europese cultuur te raken.

Daarom zoeken wij samenwerking op het gebied van de evangelisatie in Europa, en op het gebied van theologische studie en onderwijs. Met het oog daarop verlangen we ernaar onze verworvenheden op die terreinen op elkaar af te stemmen.

We zijn overeen gekomen elkaar als Europese kerken en missionaire werkers regelmatig te ontmoeten in een conferentie. Om dit te bewerkstelligen beleggen de buitenlandcommissies van de lidkerken elke twee jaar een Europese Conferentie van Gereformeerde Kerken. Elke conferentie zal een organiserend comité installeren ter voorbereiding op de volgende conferentie.

We zijn overeen gekomen de krachten te bundelen met het oog op de verkondiging van het Evangelie in Europa, met bijzondere nadruk op de grote steden in gebieden waar gereformeerd kerkelijk leven afwezig is of gerevitaliseerd moet worden. We willen een gereformeerde consultatie doen plaatsvinden op missionaire activiteit in Europa, ten einde de samenwerking op dit gebied te bevorderen.

We zijn overeengekomen dat de ontwikkeling van gereformeerde theologie in een Europese context van belang is. Gezamenlijke theologische bezinning kan ons besef van eenheid en katholiciteit versterken en ons beter in staat stellen ons met het Evangelie te richten ieder tot onze eigen samenleving. We willen een gereformeerde consultatie doen plaatsvinden op theologie en theologisch onderwijs in Europa, ten einde de samenwerking tussen theologische onderwijsinstellingen te bevorderen.

Wij zien ernaar uit elkaar weer te ontmoeten op onze volgende conferentie in 2010 te Edinburgh. We hopen elkaar nog weer beter te leren kennen en elkaar te bemoedigen.

Ons gebed is, dat we op weg naar Edinburgh 2010 getuige mogen zijn van de beweging van de heilige Geest dwars door Europa. En dat we mogen opmerken nieuwe bezieling in onze kerken en de bereidheid om God te dienen in de uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Wij bidden om overvloedige genade voor hen, die het Evangelie horen; voor hen met wie wij samenwerken en deze taak delen in de gemeente van Jezus Christus. Wij bidden, dat de Here zijn aangezicht weer naar ons toe wil keren en Europa Zijn gunst wil doen zien. Amen

Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland
Evangelical Presbyterian Church in England and Wales
Evangelical Presbyterian Church (Ireland)
Free Church of Scotland
Gereformeerde Kerken in Nederland (v)
Iglesias Reformadas de España
Reformed Presbyterian Church of Ireland